

2025-2026 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI
SOSYOLOJİ DERSİ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI SORULARI

Adı Soyadı:

Sınıfı/Şube:

Numarası:

Puanı:

Kişi, bu tür evlilikte eşini içinde bulunduğu gruptan seçer. Erkek, evleneceği kadını kendi kabilesi içinde aramak zorundadır. Özellikle küçük topluluklarda bu evlilik türüne çok rastlanır. Özellikle bazı din grupları, ırklar hatta etnik gruplar üyelerinin grup dışından bireylerle evlenmesine izin vermez. Örneğin Hindistan'daki kast sistemi, bu evliliklerin karakteristik özelliğini gösterir. Ailelerin kendi topraklarının bölünmesi endişesi ile Türkiye'de de kendi grubu içinden evlenmeler sıkça görülür.

1. Parçada bahsedilen evlilik türünü yazınız.(10P)

Bu aile tipinde otorite kayıtsız şartsız baba'ya aittir. Bu aile; baba, babanın eşleri, evli erkek çocukları ve eşleri, evlenmemiş kız çocukları ve öteki çocuklardan oluşur. Baba, ailede tek söz sahibidir ve mutlak bir yetkiye sahiptir. Akrabalık baba soyundan geçer, ailede bütün mal varlığı babaya aittir. Baba ölünce yerine erkek çocuğu mirasçı olarak geçer. Bu aile tipine tarımsal üretimle birlikte, yerleşik yaşama geçilmesi ve özel mülkiyetin ortaya çıkması ile rastlanır.

2. Parçada bahsedilen aile tipini yazınız. (10P)

3. Eğitimi tanımlayarak eğitimin işlevlerini yazınız. (10P)

4. Geleceğin dünyasında eğitim nasıl olabilir? Sosyolojik açıdan yorumlayınız. (10P)

5. Din nedir? Din kurumunun 2 temel özelliğini yazınız. (10P)

6. “Laiklikte devlet, dinin ne düşmanı ne de dostudur; kurum olarak dinin dışında, uzağındadır.” Sözüünün sosyolojik açıdan yorumlayınız?(10P)

7. Enflasyon nedir? Enflasyonun sonuçlarını kısaca açıklayınız. (10P)

8. Kapitalist ve sosyalist ekonomik sistemleri karşılaştırarak yazınız. (10P)

Siyasal iktidarın kaynağının dinî kurallara dayandığı, yönetimde din adamlarının veya dinî otoritelerin belirleyici olduğu yönetim biçimidir. Bu sistemde devlet işleri, dinî emir ve yasalara göre düzenlenir. Günümüzde Vatikan ve İran İslam Cumhuriyeti bu yönetim biçimine örnek gösterilebilir.

9. Yukarıda özellikleri verilen siyasal yönetim biçiminin adını yazınız. (10P)

10. Kuvvetler ayrılığı ilkesi demokrasi bağlamında değerlendiriniz. (10P)

CEVAPLAR

Kişi, bu tür evlilikte eşini içinde bulunduğu gruptan seçer. Erkek, evleneceği kadını kendi kabilesi içinde aramak zorundadır. Özellikle küçük topluluklarda bu evlilik türüne çok rastlanır. Özellikle bazı din grupları, ırklar hatta etnik gruplar üyelerinin grup dışından bireylerle evlenmesine izin vermez. Örneğin Hindistan'daki kast sistemi, bu evliliklerin karakteristik özelliğini gösterir. Ailelerin kendi topraklarının bölünmesi endişesi ile Türkiye'de de kendi grubu içinden evlenmeler sıkça görülür.

1. Parçada bahsedilen evlilik türünü yazınız.(10P)

Endogami

Bu aile tipinde otorite kayıtsız şartsız babaya aittir. Bu aile; baba, babanın eşleri, evli erkek çocukları ve eşleri, evlenmemiş kız çocukları ve öteki çocuklardan oluşur. Baba, ailede tek söz sahibidir ve mutlak bir yetkiye sahiptir. Akrabalık baba soyundan geçer, ailede bütün mal varlığı babaya aittir. Baba ölünce yerine erkek çocuğu mirasçı olarak geçer. Bu aile tipine tarımsal üretimle birlikte, yerleşik yaşama geçilmesi ve özel mülkiyetin ortaya çıkması ile rastlanır.

2. Parçada bahsedilen aile tipini yazınız. (10P)

Ataerkil Aile

3. Eğitimi tanımlayarak eğitimin işlevlerini yazınız. (10P)

EĞİTİM

» Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir.

EĞİTİMİN İŞLEVLERİ

Toplumsal İşlevi

- » Toplumsal devamlılığı sağlar.
- » Kültürel mirasın aktarılmasını sağlar.
- » Bireyi sosyalleştirir.

Ekonomik İşlevi

- » Nitelikli insan gücü yetiştirir. Toplumsal hareketliliği neden olur.
- » Ülke kaynaklarının etkili ve verimli kullanılmasını sağlar.

Siyasal İşlevi

- » Millî bilinç oluşturmaya sağlar.
- » İyi vatandaş oluşturur, toplumsal kontrolü sağlar.

Bireysel İşlevi

- » Bireyi hayata hazırlar. Bilgi, beceri ve tutum kazandırır.
- » Kendini gerçekleştirmesine katkıda bulunur.
- » Meslek kazandırır.

Gizli İşlevleri

- » Eş seçme,
- » Arkadaş edinme,
- » Statü kazanma,
- » Suçları önleme, bireyi koruma gibi işlevleri vardır.

4. Geleceğin dünyasında eğitim nasıl olabilir? Sosyolojik açıdan yorumlayınız. (10P)

GELECEĞİN DÜNYASI'NDA EĞİTİM

- Formel okul sınırlaması kalkacaktır.
- Eğitimin ana şekli, kendi kendine öğrenme olacaktır.
- Bilgi networkleri kurulacak, bilgiye ulaşım kolaylaşacaktır.
- Eğitim, okul dışında devam edecek ve yaşam boyu sürecektir.
- Eğitim bireysel farklılıklara göre yeniden düzenlenecektir.
- Sanayiciler, iş insanları ihtiyaç duydukları alanlarda kendi okullarını açacak, okul ve sanayi bütünleşmesi sağlanacaktır.
- Okullarda bilgiye daha az ve uygulamaya daha fazla yer verilecektir.

5. Din nedir? Din kurumunun 2 temel özeliğini yazınız. (10P)

Din; bireyin kutsalı deneyimleyerek, çeşitli pratik, ritüel, ayin gibi metafizik unsurlarla sonlu olan hayatı sonsuzluğa ulaştırma isteğidir.

DİNİN ÖZELLİKLERİ

Din inanç olgusuna dayanır.
Kutsal olana dayanır.

Her toplumda
görülür.

Her dinin belirli pratikleri, ritü-
elleri ve sembolleri vardır.

Din normatiftir.

Din dogmatiktir.

6. “Laiklikte devlet, dinin ne düşmanı ne de dostudur; kurum olarak dinin dışında, uzağındadır.” Sözü'nün sosyolojik açıdan yorumlayınız?(10P)

- Genel olarak laiklik, din ve devlet işlerinin birbirinden ayrılması olarak tanımlansa da, laik bir devletin din konusunda tarafsız olması ve hiçbir dine yakın ya da uzak olmaması durumudur.
- Laik bir devletin resmi bir dini yoktur.
- Laik bir devlette hukuk ve kamu düzeni ile ilgili kurallar, eğitim kurumları ve eğitimin içeriği din kurallarına ve inançlara dayandırılmaz.
- Din ve vicdan özgürlüğü bireylerin vicdan, ibadet ve din özgürlüğüne sahip olması demektir.

7. Enflasyon nedir? Enflasyonun sonuçlarını kısaca açıklayınız. (10P)

ENFLASYON

- » Fiyatların sürekli artarken satın alma gücünün düşmesidir.

Enflasyonun Sonuçları

- Tüketicilerin satın alma gücü azalır ve daha az mal veya hizmet satın alabilirler.
- İşletmeler, gelecekteki fiyatlar ve maliyetler konusunda tahmin yapmakta zorlanırlar, ekonomik bir belirsizlik oluşur.
- Gelir ve servet dağılımı bozulur. Sermaye sahiplerinin kazancı artarken düşük gelirliilerin satın alma güçleri azalır.
- Yatırımcılar, enflasyon riskini dikkate alarak, gelecekteki getiri beklentilerini düşürebilir ve yatırım yapma isteklerini azaltabilir.
- Bir ülkenin enflasyonu, diğer ülkelerle olan dış ticaret dengesini olumsuz etkileyebilir.
- Ekonomik büyümeyi olumsuz etkileyebilir.
- Enflasyon nedeniyle geçim zorluğu yaşayan düşük gelirlili gruplar, toplumsal huzursuzluğa ve toplumsal çözümlere neden olabilir.
- Ticaret ahlakı bozulur; grev, lokavt, boykot, miting vb. durumlar artar.
- Mal ve hizmetlerin kaliteleri bozulur.

8. Kapitalist ve sosyalist ekonomik sistemleri karşılaştırarak yazınız. (10P)

Kapitalist Ekonomik Sistem

- Üretim araçları bireysel girişimcilerin elindedir.
- Özel mülkiyet esastır.
- Üretimde belirleyici olan kârdır.
- Devlet ekonomik kontrolü sağlar müdahale etmez.
- Ekonomi serbest piyasa koşullarına bağlıdır.
- Gelir eşitsizliği doğurmuştur.

Sosyalist Ekonomik Sistem

- Üretim araçlarının mülkiyeti devletin elindedir.
- Özel mülkiyet ve özel girişimci yoktur.
- Üretimde belirleyici olan, toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanmasıdır.
- Ekonominin işleyici devletin kontrolündedir.
- Üretim kâr amacı gütmeyiz.
- Eşitliği hedefler.

Siyasal iktidarın kaynağının dinî kurallara dayandığı, yönetimde din adamlarının veya dinî otoritelerin belirleyici olduğu yönetim biçimidir. Bu sistemde devlet işleri, dinî emir ve yasalara göre düzenlenir. Günümüzde Vatikan ve İran İslam Cumhuriyeti bu yönetim biçimine örnek gösterilebilir.

9. Yukarıda özellikleri verilen siyasal yönetim biçiminin adını yazınız. (10P)

Teokrasi

10. Kuvvetler ayrılığı ilkesi demokrasi bağlamında değerlendiriniz. (10P)

Kuvvetler ayrılığı; devleti yönetme erkinin her biri bağımsız yasama, yürütme ve yargı şeklinde üç ana organ arasında paylaşılmasıdır. Bu üç organın görevleri ilgili kurum ya da kişilerce yerine getirilir. Her birinin yetki güçleri eşittir. Böylece hiçbiri tek başına sistemi değiştiremez.

Kuvvetler ayrılığının amacı, yönetme erkinin karşılıklı kontrolünü ve denge içinde işlemesini sağlamaktır. Tarihte bir kişinin ya da bir grubun elindeki sınırsız gücün bir süre sonra otoriterliğe, totaliterliğe hatta diktatörlüğe sebebiyet verdiği tecrübe edilmiştir. Kuvvetler ayrılığı, gücün kötüye kullanılmasının önüne geçerek herkes için özgürlüğü ve adaleti güvence altına almaktadır.